

Dokid: 18003681 (18/70-9)

ØYER KOMMUNE	
Sak nr. 18/70-9	Saksbeh. BEMO
Jøpent 1833/18	Dato 26/2-18
Ark.nr. V 90 & 17	

Fylkesmannen i Oppland

Norges Geologiske Undersøkelse

Deres referanse 17/00492-25
Vår referanse 2017/5950-7 432.4 JHN
Saksbehandler Jorunn Haugen, tlf. 61 26 60 31
Avdeling Miljøvernavdelingen

Dato 23.02.2018

Omgjøring av vedtak - Svar på søknad om lavtflyging i 18 verneområder i Oppland

Med hjemmel i forvaltningsloven § 33, andre ledd omgjør Fylkesmannen i Oppland vedtaket av 9. november 2017 vedr. tillatelse til lavtflyging under 300 meter/800 fot over bakken i forbindelse med geofysisk kartlegging i 18 verneområder i Oppland. Se nærmere detaljer og vilkår i vedtaket nedenfor.

Saksopplysninger

Vi viser til vårt vedtak av 9. november 2017 med gjeldende tillatelse til lavtflyging under 300 meter/800 fot over bakken i perioden 1. oktober 2017 – 1. februar 2018 (alternativt i perioden 1. oktober 2018 – 1. februar 2019 dersom det ikke kan gjennomføres vinteren 2017/2018) i forbindelse med geofysisk kartlegging fra fly for Norges geologiske undersøkelse (NGU). Tillatelsen gjelder for Atnsjømyrene, Hynna, Rolla, Håkåsæter, Skottvatnet og Hundorp naturreservater.

I etterkant av vedtaket har NGU, i brev datert 7. desember 2017, sendt inn en ny søknad om å gjennomføre den geofysiske kartleggingen i perioden juli-november 2018 da målingene ikke fikk startet opp høsten 2017. Det opplyses om at det er av stor betydning at disse målingene gjennomføres i sommerhalvåret-tidlig høst når bakken ikke er dekt med snø. Det opplyses også om at det ved oppstart fra 1. oktober vil være knapt med tid for å få utført den nødvendige kartleggingen over hele området i Oppland med forbehold om vær og skydekke som kan føre til ytterlige tidsbegrensing. NGU viser til dokument fra Klima- og miljødepartementet om retningslinjer ved behandling av søknader om lavtflyging i verneområder i forbindelse med geofysisk kartlegging i regi av Norges geologiske undersøkelse. Det opplyses om at det er mulighet for å fly over verneområdene ved ulike tidspunkt i ulike soner.

Som nevnt tidligere, har Fylkesmannen allerede gitt en dispensasjon for det omsøkte tiltaket for perioden 1. oktober 2018 – 1. februar 2019. Ut fra de opplysningene gitt i deres brev datert 7. desember 2017, samt telefonsamtaler i forbindelse med denne, vurderer Fylkesmannen det til at brevet behandles som en klage på vårt vedtak datert 9. november 2017 og legger dette til grunn i videre behandling av saken.

Klagen er fremsatt en uke etter gitt frist. Selv om klageren har oversittet klagefristen, kan klagen tas under behandling såfremt det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd, jf. forvaltningsloven § 31 bokstav b). Når et vedtak blir påklaget kan Fylkesmannen etter forvaltningsloven § 33 andre ledd som underinstans gjøre om vårt vedtak dersom vi finner klagen begrunnet.

Verneformål, verneforskrift og retningslinjer

Fylkesmannen i Oppland er forvaltningsmyndighet for 18 verneområder som blir berørt av tiltaket. 13 av disse verneområdene har forbud mot enten unødige forstyrrelser eller lavtflyging under 300 meter/800 fot over bakken. En gjennomgang av verneformål og verneforskrift for de verneområdene med lavtflygingsforbud er gjort i vårt brev datert 9. november 2017. Vi viser til dette.

Forbudet mot unødige forstyrrelser knytter seg først og fremst til forstyrrelse av dyrelivet i verneområdet. Dyrelivet kan være sårbart i juli måned, siden ungene ikke har rukket å bli veldig store og selvstendige enda, og kan være følsomme for forstyrrelser. Dermed er juli måned ikke en optimal måned for lavtflyging av hensyn til dyrelivet. Vi mener derfor det er behov for en dispensasjon fra de verneforskriftene som har et forbud mot unødig forstyrrelse av dyrelivet. Hundorp, Skottvatnet og Hynna naturreservater har forbud mot både lavtflyging og unødig forstyrrelse av dyrelivet. En gjennomgang av disse verneforskriftene er gjort i vårt brev av 9. november 2017 og vi viser til dette. De resterende naturreservatene i Oppland som ligger innenfor deres flyområdekart som har et forbud mot unødig forstyrrelse av dyrelivet er listet nedenfor:

Helvete naturreservat

Helvete naturreservat ble opprettet den 25. januar 2013 og har som formål å bevare en velutviklet gammel granskog med bekkekløftmiljøer og et arts mangfold særpregt av flere kravfulle og truede sopp- og lavararter i tillegg til å bevare svært store jettegryter. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelser, jf. verneforskriften § 3 bokstav a) og b).

Ulbergsåa naturreservat

Ulbergsåa naturreservat ble opprettet den 12. desember 2014 og har som formål å bevare en typisk representant for bratte, middels store og middels rike bekkekløfter på skyggesida i Gudbrandsdalen med en svært fuktig fosserøykgranskog, fossemiljøer og en rik vedsoppflora. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelser, jf. verneforskriften § 3 bokstav a) og b).

Sula naturreservat

Sula naturreservat ble opprettet den 12. desember 2014 og har som formål å bevare en forholdsvis stor og velarrondert bekkekløft med betydelig variasjon og stort spenn langs de lokale økologiske gradientene og med forekomst av en rik lav- og karplanteflora. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelser, jf. verneforskriften § 3 bokstav a) og b).

Augla naturreservat

Augla naturreservat ble opprettet den 10. juni 2016 og har som formål å bevare en topografisk velformet, vegetasjonsmessig variert og artsrik bekkekløft, typisk for de mest velutviklede bekkekløftene i midtre Gudbrandsdal. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område

med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelser, jf. verneforskriften § 3 bokstav a) og b).

Dørdalen naturreservat

Dørdalen naturreservat ble opprettet den 16. desember 2016 og har som formål å bevare en bekkeløft med gammel og artsrik skog med rike vegetasjonstyper, som har særlig betydning for biologisk mangfold. Naturreservatet har en variert vegetasjon og et variert arts mangfold. I naturreservatet er det frodige, lauvdominerte høgstaudeskoger og gråor-heggeskog med et høgt antall sjeldne og sårbare plantearter. Særlig er forekomsten av bergveggsmiljøer og en sjelden lavflora spesiell.

Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelser, jf. verneforskriften § 3 bokstav a) og b).

Solbrålia og Stordalsberget naturreservat

Solbrålia og Stordalsberget naturreservat ble opprettet den 15. desember 2017 og har som formål å bevare en bestemt type natur i form av velutviklet kalkgranskog, lågurtskog med både gran, bjørk og furu, høgstaudeskog, gråor-heggeskog og hengebjørkskog, samt kalkrike sørberg-, bergvegg- og rasmarknaturtyper. Videre har området særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og truede arter, deriblant et ekstremt mangfold av insekter samt et rikt arts mangfold av karplanter, kalkberglav, mykorrhizasopp og fugl som bl.a. spetter.

Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelser, jf. verneforskriften § 3 bokstav a) og b).

Høvringslia naturreservat

Høvringslia naturreservat ble opprettet den 15. desember 2017 og har som formål å bevare en bestemt type natur i form av lavlandsskog med relativt rik, grovvokst, høgproduktiv furuskog og rik boreal lauvskog. Området har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det fins truede lavararter som er typiske for deler av hoveddalføret i Gudbrandsdalen og som regionen har spesielt ansvar for.

Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelser, jf. verneforskriften § 3 bokstav a) og b).

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven (nml.) § 48. I tillegg til verneforskriften må forvaltningsmyndigheten legge til grunn naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper §§ 8-12 i sine vurderinger, jf. nml. § 7 om prinsipper for offentlig beslutningstaking.

Fylkesmannens vurdering

Ifølge NGU inngår datainnsamlingen i NGUs kartlegging av hele Norge, både land- og havområder. Klima- og miljødepartementets rundskriv tydeliggjør den vesentlige samfunnsinteressen og at dataene ikke kan innhentes på annen måte. NGU opplyser om at det er av stor betydning at disse målingene gjennomføres i sommerhalvåret-tidlig høst når bakken ikke er dekt med snø for å få nødvendig detaljeringsgrad på kartleggingen. Det er også av stor betydning at de har mulighet for å

gjennomføre målingene over et lengre tidsrom, for å kunne ha forbehold om vær og skydekke som hindrer muligheten for kartlegging i perioder.

Fylkesmannen mener det foreligger god kunnskap om verneverdiene i naturreservatene gjennom blant annet verneplanprosesser med tilhørende naturfaglige registreringer og fagrapporter, generell kunnskap om sårbarhet for forstyrrelser i områdene, flere fagrapporter om fugl i de ulike områdene, registreringer av arter i Naturbase og Artskart, samt forvaltningsplaner. Samtlige av naturreservatene som blir berørt av tiltaket kan vi anta har et dyreliv som vil være sårbart i yngle- og hekketiden og etterfølgende måneder når ungene er små og uselvstendige. Det er ikke forsket mye på lavtflygingsproblematikk knyttet til dyrelivet, men ifølge Klima- og miljødepartementets vedlagte rundskriv, vil den samlede støypåvirkningen for dyr som oppholder seg i kartleggingsområdet være ca. 5 minutter ved kartlegging fra småfly. Dette er en relativt kortvarig forstyrrelse som kan betegnes som en forbigående forstyrrelse. Lavtflyging vil imidlertid uansett kunne gi påvirkning i form av kortvarig stressrespons, som medfører mindre tid til beite, hvile og økt energibehov som følge av flukt. Slike ulemper vil variere fra art til art. Ettersom forstyrrelsen er kortvarig, vil kronisk stress for sårbare arter ikke være en veldig aktuell problemstilling. Fylkesmannen vil på dette grunnlaget fastslå at kunnskapen om artene og områdene er generelt god og oppfylder kravet i nml. § 8. Vi anser at vi vet tilstrekkelig dyrenes respons på kortvarig lavtflyging slik at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 ikke vil bli aktuelt å bruke i denne saken.

Vårt vedtak fra i fjor ble sendt ut i begynnelsen av november og vi har forståelse for at det ble et kort tidsrom å starte den planlagte kartleggingen på før det første snøfallet kom i fjellene i høst/vinter. For at kartleggingen skal bli gjennomført som planlagt, blir det vanskelig å få unnagjort målingene for hele Oppland i løpet av oktober-november kommende høst. På høyfjellet kan første snøfall komme allerede i oktober, og vær/skydekke kan føre til ytterligere tidsbegrensning for å få utført målingene. Juli måned er som nevnt ikke det beste tidspunktet for å unngå forstyrrelser på dyrelivet med hensyn til de etterfølgende månedene etter yngle- og hekketiden når ungene er små og uselvstendige, men kan likevel vurderes fordi lavtflygingen vil være relativt kortvarig. Selv om det er gitt noen dispensasjoner til diverse inngrep i de berørte naturreservatene tidligere, mener vi at den samlede belastningen av tidligere innvilgede tiltak sammen med lavtflyging fra juli måned ikke vil føre til en for stor belastning på områdene samlet sett, jf. nml. § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Tiltaket er å anse som en engangshendelse og en dispensasjon for NGU sin lavtflyging vil derfor ha en begrenset presedensvirkning. For at lavtflygingen skal komme i minst mulig konflikt med dyrelivet generelt, bør flygingen foregå så høyt som mulig, slik at målingene gir en tilfredsstillende om ikke optimal kvalitet, jf. nml. § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. På bakgrunn av det ovennevnte vurderer Fylkesmannen det til at vilkårene for å kunne gi en dispensasjon etter nml. § 48 første ledd første alternativ er oppfylt. Tiltaket vil ha liten betydning for vernevedtakenes formål og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig da forstyrrelsen er relativt kortvarig. I denne vurderingen legges det også stor vekt på nml. § 48 annet alternativ som gir adgang til dispensasjon «dersom vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig» og vi viser til Klima- og miljødepartementets rundskriv. Så lenge vilkårene blir fulgt, anses nml. § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver ikke for å ha relevans i denne saken.

Fylkesmannen finner klagen begrunnet og at det er forsvarlig å omgjøre vårt vedtak datert 9. november 2017. Fylkesmannen gir derfor søker dispensasjon fra lavtflygingsforbudet i Atnsjømyrene, Hynna, Rolla, Håkåsæter, Skottvatnet og Hundorp naturreservater i forbindelse med det omsøkte tiltaket i perioden 1. juli 2018 - 1. februar 2019, på gitte vilkår. Det gis også dispensasjon fra forbudet mot unødig forstyrrelser i verneforskriftene for Helvete, Ulbergsåa, Sula, Augla, Dørdalen, Solbrålia og Stordalsberget, og Høvringslia naturreservater i perioden 1. juli 2018 - 1. februar 2019.

I vårt vedtak datert 9. november 2017 har vi nevnt Imsdalen og Skardseterlia naturreservater spesielt, da de to verneområdene ligger innenfor Rondane-Sølnkletten som er etablert som ett av ti nasjonale villreinområder i Norge. De to verneområdene har ingen forbud mot lavtflyging, men har et generelt forbud mot skade eller ødeleggelse. Fylkesmannen vurderer det til at lavtflyging før 1.

oktober kan føre til unødig forstyrrelse på dyrelivet i området, da villreinen i denne perioden er svært sårbar, jf. nml. § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Vi henstiller derfor sterkt om at flyving i leveområdet for villreinen begrenses til perioden oktober-november. På denne måten unngår man også lavtflyging i jakttiden for villrein, som slutter med september. Det skal tas samme hensyn til villreinen som Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har satt krav til i deres tillatelse, også utenfor nasjonalparken og særlig innenfor Imsdalen og Skardseterlia naturreservat. Rondane-Dovre nasjonalparkstyre sine vilkår vedr. hensynet til villreinen er derfor også satt opp som vilkår i denne tillatelsen. Vilkårene bidrar til at mulig negativ påvirkning av verneverdiene minimeres. Dette gjelder først og fremst tidspunkt for lavflygingen, som må skje i en periode der både villrein blir minst mulig påvirket.

Vedtaket i denne tillatelsen vil erstatte vårt tidligere vedtak av 9. november 2017. Slik får man samlet alle tillatelsene og vilkårene som er gitt i forhold til det omsøkte tiltaket i ett dokument.

Vedtak

Med hjemmel i forvaltningsloven § 33 andre ledd velger Fylkesmannen å gjøre om sitt vedtak av 9. november 2017 til følgende:

Fylkesmannen i Oppland gir Norges geologiske undersøkelse tillatelse til lavtflyging under 300 meter/800 fot over bakken i forbindelse med geofysisk kartlegging fra fly. Tillatelsen gjelder for Atnsjømyrene, Hynna, Rolla, Håkåsæter, Skottvatnet og Hundorp naturreservater.

Fylkesmannen i Oppland gir Norges geologiske undersøkelse dispensasjon fra forbudet mot unødig forstyrrelser i verneforskriftene for Helvete, Ulbergsåa, Sula, Augla, Dørdalen, Solbrålia og Stordalsberget, og Høvringslia naturreservater i forbindelse med geofysisk kartlegging fra fly.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

For tillatelsen settes det visse vilkår:

1. Flygingen avgrenses til perioden 1. juli 2018 – 1. februar 2019.
2. Flygingen må foregå så høyt som mulig, slik at målingene gir en tilfredsstillende om ikke optimal kvalitet.
3. Statens naturoppsyn v/ Kjølvi Falklev (tlf. 951 65 085) eller v/ Finn Bjørnmyr (tlf. 481 13 674) skal varsles før flygingen starter. Tillatelsen skal medbringes under tiltaket.
4. GPS-logg over flyruten skal sendes til Fylkesmannen i Oppland etter endt flyvetid, senest 3 uker etter gjennomført flyging.

Denne tillatelsen gjelder etter verneforskriftene for naturreservatene. Det forutsettes at samtlige andre nødvendige tillatelser også er på plass.

Vi henstiller sterkt om at flyving ellers i området, både innenfor og utenfor verneområdene, starter opp først etter juni av hensyn til spesielt hekkende fugler, og i leveområdet for villreinen begrenses til perioden oktober-november. Dersom flygingen fører til at villreinflokker blir skremt og flykter, skal det flys utenom flokkene dersom fluktretningen faller sammen med flyretningen. Flygingen bør også foregå så høyt som mulig i villreinområdene. Hvis disse hensyn ivaretas vil lavtflygingen komme i minst mulig konflikt med dyrelivet generelt, og forbudet mot å forstyrre dyrelivet unødvendig i verneområdene som ikke har lavtflygingsforbud eller forbud mot unødig forstyrrelser spesielt. Vi viser med dette til nml. § 6 om generell aktsomhetsplikt, hvor det står at enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet, samt viltloven § 1 første avsnitt.

Vi minner om at det også må foreligge tillatelser fra Langsua nasjonalparkstyre, Rondane-Dovre nasjonalparkstyre og Ringebu kommune for de verneområdene som de har forvaltningsmyndighet for i forbindelse med lavtflygingen.

Klageadgang

Dette vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, men sendes til Fylkesmannen i Oppland, postboks 987, 2604 Lillehammer.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum e.f.
avdelingsdirektør

Jorunn Haugen
førstekonsulent

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi til:

Sel kommune
Statens naturoppsyn v/Finn Bjormyr
Rondane - Dovre nasjonalparkstyre
Langsua nasjonalparkstyre
Sør-Fron kommune
Statens naturoppsyn v/Kjølv Falklev
Fylkesmannen i Hedmark
Ringebu kommune
Øyer kommune
Gausdal kommune

Øyer Kommune Postmottak

Fra: Jorunn Haugen <fmopjhn@fylkesmannen.no>
Sendt: fredag 23. februar 2018 15.05
Til: Norges Geologiske Undersøkelse
Kopi: Gausdal Kommune Postmottak; Ringebu kommune; Fylkesmannen i Hedmark; Øyer Kommune Postmottak; Rondane - Dovre nasjonalparkstyre; Statens naturoppsyn v/Finn Bjormyr; Sel kommune; Statens naturoppsyn v/Kjølv Falklev; Sør-Fron kommune; Langsua nasjonalparkstyre
Emne: Omgjøring av vedtak - Svar på søknad om lavtflyging i 18 verneområder i Oppland
Vedlegg: Svar på ny søknad - Skottvatnet NR - Hundorp NR - Atnsjømyrene NR - Hynna NR - Rolla NR - Håkåsæter NR - Dispensasjon - Flyhøyde - Geofysisk kartlegging fra fly - Norges Geologiske Undersøkelser.PDF
Kategorier: ARKIV

Hei,

Se vedlegg.

Med vennlig hilsen

Jorunn Haugen
førstekonsulent, Miljøvernavdelingen
Fylkesmannen i Oppland

Tlf: +4761266031 Faks: +4761266167
Postadresse: Postboks 987, 2604 Lillehammer
Epost: fmopjhn@fylkesmannen.no
Internett: www.fylkesmannen.no/oppland

Denne e-posten er bare ment for personen/-e angitt ovenfor. Innholdet kan være strengt fortrolig, og må verken leses eller kopieres av uvedkommende. Ved feilsending ber vi om at e-posten slettes og at vi blir kontaktet.

Tenk på miljøet før du skriver ut denne eposten